

Närproducerad salix – en modell för ökad samverkan

lägesrapport 2013-01-30 av Ulf Andersson

Intryck av lantbrukarbesöken hittills

Efter att ha jobbat med framförallt odlarkontakter under sensommaren/hösten 2012 så kan jag konstatera att det blir ett besvärligt år för oss att skapa nyplanteringar.

Lantbrukarna i södra Skåne har uppenbarligen haft det bästa skördeåret på mycket länge genom en kombination av mycket hög skörd, mycket bra kvalitet, låga skördekostnader och mycket högt pris. Detta gäller faktiskt alla spannmålsslagen och även raps och det är just att alla dess parametrar på samtliga grödor sammanfaller som gör skördeåret 2012 helt unikt.

Vi har svårt att med dagens flispris konkurrera om åkermarken, även den sämre. Lantbrukarna har även som argument att de nu med dagens nya teknik etablerar höstraps oerhört billigt, runt 450kr per hektar! Dessutom förväntas historiskt höga rapspriser framöver vilket har lett till att vi har oerhört mycket areal sådd med höstraps för tillfället. Alla 11 odlare/gårdar som vi har besökt i arbetet med att hitta salixodlare åt värmeverket i Ystad har haft de ovan beskrivna argumenten för att inte plantera någon salix våren 2013 — det är för olönsamt i förhållande till spannmål och raps såsom priser och skördenivåer är idag!

Värt att notera är att lantbrukarna känner stor osäkerhet kring reglerna för trädan i CAP 2014 och övriga EU-regler som är under utformning. Här måste branschen få ut information om vad som kommer att gälla för om lantbrukaren planerar att sätta salix gäller det väldigt ofta på mark som annars skulle ingå i trädan.

Odlarna tar också upp frågeställningen om investeringsstödet/planteringsstödet vara eller inte vara i framtiden.

Frågeställningen om EU-regler och stöd är alltså viktiga att ta tag i för branschen.

Nuvarande strategi

Målet är att få upp odlingen av Salix (energiskog) till 150ha på tre år. Ystad värmeverk kan i princip ta energiflis från så mycket som 700ha. För att nå detta mål arbetar vi enligt två ”spår”.

Spår 1 - närodlare

Här vänder vi oss till odlare runt Ystad. Här krävs en del politiska incitament för att både ekonomiskt men framförallt miljö-etiskt försöka få med odlare runt staden i projekt typ ”vi värmer Ystad”. I Ystad kommun finns ett engagemang för närproducerad mat till skolmåltiderna, detta är kanske något som kan överföras även till ”närproducerad energi”. En indexbaserad betalningsmodell mellan Ystad värmeverk och salixodlarna för att få salix med god leveranssäkerhet och någon form av odlarsammanslutning för hantering av detta står nu högst på agendan. Kommunens avloppsreningsverk kan förse dessa kontrakterade odlare med bra gödsel och därmed bättre odlingsekonomi i form av högre skörd samtidigt som avloppsreningsverket på ett smidigt sätt får användning för avloppsslammet. Avloppsslam kan vara en typ av incitament som kommunen kan bidra med till sina ”värmeodlare” .

Planerade aktiviteter

För tillfället arbetar vi mest intensivt med "Spår 2" eftersom det är en längre process som kräver politiska beslut. Vi har fått igång ett mycket bra samarbete med kommunens två näringslivsutvecklare för att få frågan på den politiska agendan och upparbeta ett intresse hos de ansvariga i respektive Spår 2 - kommunägd mark

Vi argumenterar för att kommunen ska använda sin "egen mark", t.ex. planlagd mark som ligger oanvänd eller utarrenderad, exempelvis i Svarte, med framförallt Fredriksbergsängarna (ca 200ha), och där odla sin egen energi plus att man samtidigt kan använda slammet från det kommunala avloppsreningsverket som gödsel. Vi vill även försöka få till ett sidoprojekt för att lösa problemet med tungmetallerna i kondensatet från värmeverkets rökgaskondensering, och få till en bevattnings på salixodlingarna för att få detta runt i kretsloppet.

Vi ska pröva att få till skötselavtal mellan Ystad kommun och någon entreprenör för salixodling på dessa marker. Längre fram i processen är även ett alternativ att Ystad kommun kan i sina arrendekontrakt begära av sina arrendatorer att de ska använda en viss procent av den av kommunen arrenderade marken till odling av salixenergi till värmeverket.

Vi har presenterat vårt projekt för "framtidsgruppen" i kommunen, samt på ett möte med de tolv största markägarna runt staden Ystad. Inom kort kommer vi att träffa representanter för de berörda nämnderna, plan-och-bygg, miljö, VA, energi, stadsarkitekt m.fl. Målet är att inom en månad ha en workshop med beslutsfattare på värmeverk, reningsverk och plan- och bygg, stadsarkitekt samt politikerna med ansvar för miljö, utveckling mm.

Salixodling på Ystad kommuns egen mark kan bli ett mycket bra "skyltfönster" för att påverka odlarna runt staden. Vi hoppas att våra argument ska leda till att kommunen köper större delen av Fredriksbergsområdet av fortifikationsverket för att där, till att börja med, odla ca 100ha Salix för det egna värmeverkets behov, redan våren 2014.